

10. ต้นมะเดื่อป่อง

รายละเอียดเนื้อหา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Ficus hispida* L.f. วงศ์ Moraceae

ชื่ออื่น เตื่อป่อง (นครราชสีมา กรุงเทพมหานคร) เตื่อปล้อง (นครศรีธรรมราช สระบุรี ภาคเหนือ) เตื่อสาย (เชียงใหม่) ตะเอน่า เอาแห่น (แม่ฮ่องสอน) มะเดื่อปล้อง (ภาคกลาง) ฮะกอ สะเนีย (นราธิวาส)

ไม้ต้น สูง 5-15 ม. มียางขาว กิ่งอ่อนกลวง ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับ กว้าง 4-8 ซม. ยาว 9-15 ซม. แผ่นใบทั้งสองด้านมีขนหยาบ ขอบใบจัก ผลแบบมะเดื่อ ออกตามลำต้นบนกิ่งเรียวยาวคล้ายเส้น รูปไข่กลับกว้าง ถึงรูปผลแพร์ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.8-3 ซม. ก้านยาว 1-2.5 ซม. เมื่อสุกสีเหลือง ออกดอกตลอดปี

สรรพคุณ ตำรายาไทย

- **ผล** มีรสขม เป็นยาเย็น แก้กระหายน้ำ ฝาดสมาน แก้บิด แก้บวมอักเสบ เป็นยาพอก ใช้ล้างแผล สมานแผล ขับน้ำนม แก้อาการไข้หวัด ริดสีดวงทวาร โรคผิวหนัง ริดสีดวงทวาร โรคตัวเหลือง เลือดกำเดาไหล อาการปวดกระเพาะ ไข้จับสั่น
- **ผลแห้ง** รักษาแผลในปาก ทำให้อาเจียน (กินผลดิบทำให้เวียนได้)
- **ใบ** ต้มน้ำดื่ม รักษาอาการไข้หลังคลอดบุตร หนาวสั่น ปัสสาวะเหลืองหรือเป็นเลือด ใส่แผลฝี แผลในจมูก แผลหนองอักเสบ
- **ราก** ลำต้น เหง้า ต้มน้ำดื่ม กระตุ้นการหลั่งน้ำนม แก้หวัด
- **รากและเปลือกต้น** รสฝาดเย็น ใช้ตำทาแก้ฝี แก้เม็ดผื่นคันตามผิวหนัง กินแก้พิษในกระดุก กลุ่มเสมหะ แก้ท้องเสีย แก้ประดง
- **เปลือกต้น ผล เมล็ด** มีฤทธิ์ทำให้อาเจียน
- **เปลือกต้น** เป็นยาทำให้อาเจียน ยาระบาย ยาพอกฝีมีมะม่วง ยาบำรุง แก้มมาลาเรีย แก้ปวดท้องในเด็ก รักษาสิ่วฝ้า กระดุกแตกหัก ใช้ทำเชือกหยาบๆ
- **ลำต้น** มีรสฝาดเย็น ฝาด แก้เม็ดฝี และกินแก้พิษในกระดุก

- ช่อดอกและผลอ่อน รับประทานเป็นผักสดหรือต้มจิ้มน้ำพริก และนำมาปรุงอาหารจำพวกแกงส้ม ใบอ่อน รับประทานได้ ผลสุก ทำแยม ผลรับประทานได้แต่ไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากมีแมลงอยู่ข้างในผล ผลดิบ รับประทานสดกับน้ำพริก(ไทใหญ่) ใช้รับประทานกับแกงบอนหรือหลามบอน (ไทลื้อ) ยอดอ่อนนำไปต้มเป็นอาหารเลี้ยงหมู(ลัวะ)

- **กึ่งที่กลวง** นำมาทำเป็นหลอดดูดน้ำ เชื่อว่าช่วยทำให้มีความจำดี (ปะหล่อง)

- ตำรายาพื้นบ้านล้านนาใช้ ใบ ต้มน้ำดื่ม รักษาอาการม้ามโต มีไข้ หนาวสั่น ปัสสาวะเป็นเลือดหรือเหลืองจัด

- ชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง มูเซอใช้ ราก ลำต้น เหง้า ต้มน้ำดื่ม กระตุ้นการหลั่งน้ำนม แก้กหวัด เปลือกต้น ต้มกับกล้วยน้ำว้า เอาผ้าชุบน้ำพันรอบตัว แก้อาการบวมทั้งตัว

บทนำบรรยาย

“ต้นมะเดื่อป่อง” เป็นไม้ยืนต้น หากสังเกตที่ลำต้น จะเห็นว่าต้นและกิ่งมีลักษณะเป็นข้อปล้อง ชัดเจน ผลของมะเดื่อป่อง จะมีลักษณะกลมแบนเหมือนรูปลูกข้าง ผลอ่อนสามารถนำมารับประทานคูกับน้ำพริกหรือนำมาปรุงอาหารประเภทแกงส้มได้